

Miłość niejedno ma imię. Eufemizmy w języku potocznym

Scenariusz lekcji dotyczy istnienia eufemizmów w języku potocznym. Uczniowie szukają przyczyn ich powstawania oraz poznają ich funkcję.

- [Miłość niejedno ma imię. Eufemizmy w języku potocznym](#)

Miłość niejedno ma imię. Eufemizmy w języku potocznym

Miłość niejedno ma imię. Eufemizmy w języku potocznym

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- wie, co to jest eufemizm,
- wie, że eufemizmy łagodzą semantykę wyrazu zastępowanego,
- zna przyczyny posługiwania się eufemizmami.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- połączyć eufemizmy z podstawowym wyrazem,
- użyć eufemizmu w zdaniu,
- rozróżnić eufemizm i wyraz podstawowy.

2. Metoda i forma pracy

Pogadanka, zajęcia praktyczne, praca indywidualna, praca z całą klasą.

3. Środki dydaktyczne

Kopia przygotowanych przez nauczyciela eufemizmów i wyrazów podstawowych dla każdego ucznia.

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel informuje o celach lekcji. Wprowadza część definicji:

Eufemizm to wyraz lub zwrot zastępujący inne wyrazy, które z różnych powodów wydają się być zbyt dosadne, nieprzyzwoite.

b) Faza realizacyjna

1. Nauczyciel informuje, że podejmując temat miłości, również często posługujemy się eufemizmami. Uczniowie starają się wymyślić eufemizmy do poniższych wyrazów:
 - o zakochać się – zabujać, zadurzyć się, zapalać miłością, zostać ugodzonym strzałą Amora, wpaść w sidła Amora, wpaść w sidła miłości (część zwrotów pochodzi z języka literackiego);
 - o kochać kogoś – miłować, adorować, czuć sympatię, bardzo lubić, ubóstwiać, uwielbiać, wielbić, żywić uczucie, być w okowach miłości;
 - o uprawiać seks – kochać się, uprawiać miłość, spać z kimś, iść z kimś do łóżka, migdalić się, spełnić obowiązek małżeński, spółkować, być ze sobą, robić te rzeczy, robić to, bzykać się, rozmnażać się.
2. Nauczyciel wyjaśnia, że im większe tabu (społeczny niepisany zakaz mówienia) obejmuje dany temat, tym więcej powstaje synonimów i eufemizmów. Uczniowie wskazują aspekt miłości, który posiada największy zbiór eufemizmów.
3. Uczniowie szukają tematów, które są w społeczeństwie tematami tabu: miłość (w każdym aspekcie), śmierć, czynności fizjologiczne człowieka, choroby, wady, części ciała.
4. Uczniowie starają się wskazać powody powstawania eufemizmów:

miłość (w każdym aspekcie) – nieśmiałość, wstyd, uznanie za tematy nieodpowiednie;

śmierć – przede wszystkim strach;

czynności fizjologiczne człowieka – zażenowanie, zakłopotanie, zawstydzenie, uznanie spraw fizjologicznych jako wulgarnych, nieodpowiednich;

choroby, wady – strach, niewiedza;

części ciała – zażenowanie, zakłopotanie, zawstydzenie, uznanie podstawowych wyrazów za dosadne lub nieprzyzwoite.

5. Uczniowie starają się wskazać funkcję eufemizmu. Posługują się przy tym częścią definicji zapisanej w zeszycie.

6. Uczniowie uzupełniają definicję eufemizmu:

Eufemizm to wyraz lub zwrot, który zastępuje inne wyrazy, które z różnych powodów wydają się być zbyt dosadne, nieprzyzwoite lub ordynarne. Eufemizmy powstają ze względów estetycznych, obyczajowych lub politycznych. Eufemizmy pozwalają na złagodzenie treści wypowiedzi oraz na unikanie wulgaryzmów.

c) Faza podsumowująca

Uczniowie pracują w parach ze spisem eufemizmów i zwrotów podstawowych (karta pracy). Ich zadanie to skoncentrowanie eufemizmów dotyczących danego zjawiska czy przedmiotu wokół jego wyrazu podstawowego.

Uczniowie wyrażają swoją opinię na temat używania eufemizmów zastępujących przekleństwa.

Uczniowie piszą kilka zdań, wyrażając opinię na ten temat, posługując się eufemizmami.

5. Bibliografia

1. Bartnicka B., *Język i my. Podręcznik do języka polskiego dla klasy II szkół średnich*, WSiP, Warszawa 1997.
2. *Słownik terminów literackich*, pod red. J. Sławińskiego, wyd. 3. poszerz. i popr., Ossolineum, Wrocław 1998.
3. <http://matura.nauka.pl/index.php/id=index/dept=40/cath=361/news=966/view=1>

6. Załączniki

a) Karta pracy ucznia

Połącz jedną linią eufemizmy i wyraz podstawowy. Zakreśl wyraz podstawowy.

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

Nauczyciel powinien dodać, że niewielka część eufemizmów dotyczy Boga i Diabła.

Plik o rozmiarze 104.60 KB w języku polskim

Plik o rozmiarze 36.00 KB w języku polskim